

A szervizellátás fejlesztése

Elképzelések a negyedik ötéves tervre

A Magyarországon futó gépkocsik száma, ha az európai átlagot vesszük figyelembe, még nem nagy. De számuk a következő ötéves terv időszakában több mint kétszeresére emelkedik. Csongrád megyében, az 1968-as 7 és fél ezer gépkocsival szemben 1975-re várhatóan 30 ezer autó fogja róni az utakat.

Nagy ez a szám. Még inkább akkor tűnik nagynak, ha valaki figyelembe veszi azt is, hogy ezeknek a drága és érzékeny gépeknek megfelelő ellátás, szerviz szük-

séges. Ezt nemcsak a gépkocsi értéke kívánja meg, de a közúti közlekedés biztonsága is. Mi várható a következő ötéves terv időszakában a szervizszolgálat fejlesztésében?

Az előkészítés szakaszában

Még nem született meg a végleges döntés. A terveket az érintett vállalatok már elkészítették. Jelenleg a városi tanácsnál vannak, ahol egyeztetéseket és koordinálásukat végzik. Végleges döntésre — országosan — csak az év vége felé kerül sor.

De a tervezés — jelenlegi szakaszában is — sok mindent elárul az érdeklődőknek. Igaz, az egyes számok még változhatnak, de a nagyságrendek már valószínűleg kialakulnak tekintetük.

A fejlesztés várhatóan úgy alakul majd, hogy a következő tíz évre képesek lesznek megbirkózni az egyre több autó javításával. Még akkor is, ha számuk megháromszorozódik.

Az autójavító tervei

A XI. sz. Autójavító Vállalat is nagy beruházásokat tervez. A tehergépkocsik javítását új telephelyükön végzik. Így a Tolbuhin sugáru tétele felszabadult, s ezután a személygépkocsik javítását itt vállalkoznak. Elsősorban a lakosság számára. Ezen a telepen eddig napi 60 autót javítottak meg. Ha a tervezett rekonstrukció elkészül — feltehetően a jövő év végére — napi 150–160 kocsi

hagyhatja el újjávarázsolva a telepet. Az ötéves tervben 240 ezer üzemóra fejlesztést kívánnak megvalósítani, amely kapacitásukat mintegy háromszorosára emelné. Már kijelölték a nagykörúton, a majdani új hidhoz közel eső szerviztelep helyét is, amelyet még a negyedik ötéves terv elején állítanak munkába.

A szövetkezeti ipar

A gépjárműjavító ktsz is tervezi a jelenlegi kapacitás fejlesztését. Ezt elsősorban a berendezések korszerűsítésével, modern gépek beszerzésével akarják elérni. Részint saját fejlesztési alapjukból, részint állami támogatásból fedezik a költségeket. Várhatóan 1971-re elkészül új szerviztelepük is, Tarjánban. Feltéve, ha találnak hozzá vállalkozót, aki felépíti.

Szegeden jelenleg 14 magánkísiparos foglalkozik autójavítással. Az ő számuk is bizonyára emelkedni fog.

A tervek tehát megnyugtatóak. A városi tanács ipari osztályán kapott felvilágosítás szerint nagy munka folyik, sokat akarnak javítani a jelenlegi helyzeten. Mindezt biztató, bár még marad egy gond, amelyen talán még nehezebb segíteni. Az alkatrész-utánpótlás nem megfelelő. A kocsik sokszor állnak alkatrészhiány miatt, bár a szerviz képes lenne foglalkozni velük. Jó volna ezen a gondon is segíteni. Remélhetőleg a következő ötéves tervben az alkatrészellátás is javul és kevesebb gondjuk lesz majd a gépjármű-tulajdonosoknak.

Szávay István

Mindenkit megvendégelnek kétszer

Az Utasellátó Vállalat tevékenységét, nyári felkészülését, terveit ismertette csütörtökön a *Hunyadi* sétahajón tartott sajtótájékoztatóján Tóth Pál főigazgató.

A vállalat múlt évi bevételével meghaladta az 1,3 milliárd forintot, több mint 550 pavilonja, vendéglátóüzlete, valamint étkezőkocsijai és büfészolgálatát átlagban az ország minden lakosát kétszer-háromszor vendégül látta.

Jól felkészültek a nyári szezonra, folytatják a korszerűtlen söntések átalakítását bisztrókká, az utasellátó üzleteiben megszervezik a friss gyümölcs árusítását, gondoskodnak elegendő üdítőitalról. Új büfépavilonokat adnak át nyolc vidéki vasútállomáson és három MÁVA-UT pályaudvaron. Jelenleg mintegy 400 automatájuk működik, amelyhez az idén még újabb negyvenet szereznek be és olyan infraberendezést, amely lehetővé teszi, hogy az automatákból meleg ételt is árusítsanak.

Az új nyári menetrenddel összhangban szervezték meg a nemzetközi és a hazai vonatok utasainak kiszolgálását. A távolsági autóközeledés utasellátó hálózatának javítására 45 hűtőszekrényt szereltek fel a buszokba. A MAHART-tal megállapodtak mintegy 21 ezer folyami és balatoni utas szervezett étkeztetéséről.

Az idei nyárra a szövetkezeti boltok korszerű, tetszetős ruházati cikkeket kínálnak a vevőknek, s nemcsak többet, hanem nagyobb választékban is. Lényegesen több például az olcsó selemmáru, a pamut, és a közkezdelt import anyagokból is lehet válogatni. Tavaly sok bosszúságot okozott, hogy nem lehetett vidéken elegendő kartonruhát kapni. Az idén van elég. Férfiöltönyből is nagy választék áll a vidéki vásárlók rendelkezésére, ám több vékony pulóver, kardigán kellene falun is, bár az ellátás valamelyest javult. Még több kellene olcsóbb pamutruhákból, különösen zsefriből, freskből. Még mindig sokan keresnek és nem biztos, hogy találnak olcsó ballonkabátot a vidéki boltokban, ahol az osztrák és svájci ballon mellett elkelne a 600–900 forintos kabát is. Strandcikkből, nyári divatruhából jó a választék. Noha a forgalom évek óta növekszik, még mindig nem kielégítő a gyermekkonfekció és a gyermekcipő-ellátás. A felnőttek cipőválasztéka viszont igen jó, ami nem kis részben a kisipari szövetkezetekkel létrejött szorosabb kapcsolatoknak köszönhető.

Rektori értekezlet Debrecenben

A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem aulájában szerdán és csütörtökön országos rektori értekezletet tartottak. A tanácskozáson jelen volt dr. Kurucz Imre, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezető-helyettese, dr. Vajó Péter, a KISZ Központi Bizottságának titkára és Szalóki László, a Pedagógusok Szakszervezete Központi Vezetőségének titkára. A nyitó ülést dr. Kahulits László, a Művelődésiügyi Minisztérium

felsőoktatási főosztályának vezetője, értékelte az elmúlt tanév felsőoktatás-politikai intézkedéseit. A továbbiakban dr. Barna Gyuláné és dr. Nagy Sándor, a Művelődésiügyi Minisztérium főosztályvezetői tartottak tájékoztatót a negyedik ötéves terv felsőoktatási beruházási, illetőleg költségvetési irányelveiről. Dr. Polinszky Károly művelődésiügyi miniszterhelyettes zárszavában értékelte a kétnapos munka-értekezlet eredményeit.

Lakáshelyzet közelről és távolról

Csizmák és léptek

A lakásépítés programjának meghatározása nem csak az adott ország anyagi erejének függvénye, hanem — például a lakosság kor szerinti összetétele, hiszen a mai tizenéves a távlati terv időszakában már családát alapít, lakást igényel — rengeteg más tényezőnek is. Hazánkban például csupán a lakásigénylések számából nem lehet a tényleges lakásszükségletre következtetni. Nem, mert sokan — a lakáshelyzet ismeretében — be sem nyújtották igényüket. Mások ugyanakkor több helyen és több címen is. Szép számmal vannak olyan igénylők, akiknek másutt lakásuk, házuk található stb. A lakásépítés ugyanakkor nem egyenes következménye a jó vagy rossz lakáshelyzetnek: Svájcban, Svédországban például kimondottan jók a lakásvizonyok, s mégis, itt új lakást építenek. Hosszú évek óta a Szovjetunióban építik számszerűen a legtöbb lakást, mégis, az általános lakáshelyzetben hátrább áll, hiszen a háborúban teljes lakásállományának negyedét veszítette el, s a másik negyed súlyos károkat szenvedett...

A második világháború negyvenmillió lakást teljesen elpusztított, s 15 millió szenvedett különböző mértékű sérüléseket Európában. Képtelenül a háború éveit követően elsősorban a lakásépítés — és minden építés — ipari bázisait kellett létrehozni, s csak az 1950-es évektől beszélhetünk nagy mértékű lakásépítésről. Igaz, akkortól kezdve sok országban mérföldet lépő csizmákat húztak a lakásépítők. Ilyen csizmában járnak a szocialista országok is. Am hátrábbról kezdtek, mint partnereik...

Húsz esztendeje, 1950-ben az ezer lakosra jutó lakásépítés az Egyesült Államokban volt a legmagasabb: kilenc. Az NSZK 7,5 lakást épített akkor ezer lakosra, s a többi európai tőkés ország mutatója is hat-hét között volt. A szocialista országok közül a Szovjetunió építette — már akkor is — a legtöbb lakást, ezer lakosra számítva hatot. A többi szo-

cialista ország e mutatója 1,5 és 4,0 között mozgott. A fejlődés gyorsaságának érzékeltetésére: hazánkban 1950-ben ezer lakosra 3,8, 1968-ban 6,5 újonnan épített lakás jutott. A Szovjetunióban 6,0 illetve 9,4, Csehszlovákiában 3,1 és 6,1, Lengyelországban 2,4 és 5,9, Romániában 3,0 és 5,8, Bulgáriában 2,7 és 5,1, Jugoszláviában 1,8 és 6,4, a Német Demokratikus Köztársaságban 1,7 és 4,5.

A gyorsuló lakásépítési ütem eredményeként a szocialista országok kivétel nélkül „felsőbb osztályba” léptek: a rossz lakáshelyzetű országok közül a közepesek, illetve a közepesek közül a jók csoportjába. Az európai szocialista országok között a Német Demokratikus Köztársaság áll az élen — ezer lakosra 349 lakás —, öt hazánk követi — 309 lakás —, majd a további sorrend: Csehszlovákia, Szovjetunió, Románia, Bulgária, Lengyelország, Jugoszlávia. (Hazánk esetében: az épített lakások száma hosszabb távon így alakult: 1941-ben 31 ezer, 1950-ben 35 ezer, az 1961–1965 közötti évek átlaga 56,5 ezer, 1969-ben 61,8 ezer.)

Az idézett adatok egésze végül is egyértelmű kép kialakítását teszi lehetővé, ami a fejlődés mennyiségét, gyorsaságát, s eredményességét illeti. Persze, azért marad még tennivaló...

A tőkés országok és a szocialista országok lakásépítési tevékenysége között lényeges különbséget ott találunk, hogy a tőkés országokban főleg épített lakások nagyobbak és korszerűbbek. Anélkül, hogy bármiféle magyarázkodásba kezdenénk, szükséges megjegyezni: a nagyobb alapterületű, szobaszámú, s korszerűen felszerelt lakások építése a kapitalista országokban függetlenül a lakáspolitikától — mert ilyen lakáspolitikát a legtöbb országban egész egyszerűen nem létezik —, míg a szocialista országok — érthetően — elsősorban az alapigények kielégítésére törekednek: a „második lépcső” a nagyobb, korszerűbb lakások építése.

A cikk szűkre szabott keretei nem adnak módot arra, hogy akár csak a legfőbb szempontok alapján is mérlegre tegyük a különböző

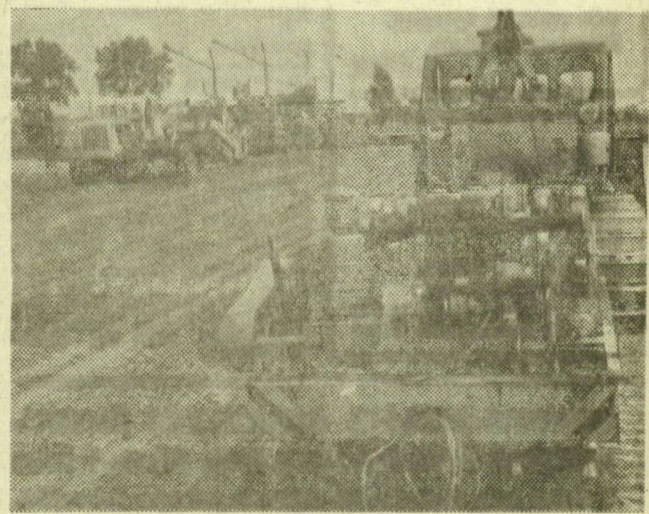
európai országok lakásállományának korszerűségét. Így csak az érzékeltetés kedvéért: a villannyal ellátott lakások aránya a teljes lakásállományon belül száz százalék Angliában, Svédországban, az NDK-ban és az NSZK-ban. A többi országban hetvenkilencvennyolc százalék között van. Jóval nagyobbak az eltérések a vízvezetékkel, fürdőhelyiséggel való ellátottságnál. Huszonegy európai-szocialista és tőkés ország adatai 25 és 97 százalék között mozognak a vízvezeték, nyolc és 79 százalék között a fürdőhelyiség esetében. A teljes lakásállományt tekintve erőteljes a különbség a tőkés országok javára a felszereltséget illetően, ám már jóval kisebb, ha az újonnan épített lakásokat vesszük alapul. (Sőt, a villannyal való ellátottságnál már nincs is eltérés.) A „rés” tehát szűkül, s ez a tudatos állami lakáspolitikai eredménye.

A lakásépítések többsége — néhány, valóban csak kivételként felfogható országotól eltekintve — ma már a városokban valósul meg. Az urbanizáció, ahogy ezt szakszerűen jelöljük, világszerte, s megállíthatatlan folyamat, egyenes következménye a gazdasági-társadalmi változásoknak. A szocialista országok ilyen értelemben is csökkentették a köztük és a fejlett tőkés országok közötti távolságot, de mindkét országcsoportban áll a vita: valóban a meglévő városokat szükséges-e fejleszteni, vagy egészen új utakat kell vágni, s létrehozni a már a XXI. század emberét szolgáló településeket?

Túl messzire szaladnánk, ha e különben nagyon érdekes témát boncolgatni kezdenénk. Maradjunk csak a reálítások józan világában. Ott, hogy 1941-ben még 382 személy lakott száz lakásban Magyarországon, hogy 1950-ben még mindig 375, 1960-ban 332, s 1969-ben 308... A Mert ha nem is mérföldlépő csizmákkal, de — a többi országtól nem el — vagy leszakadva-haladunk előre. Oda, ahol lakásigények és lakások minden család esetében összehajlanak.

MESZÁROS OTTÓ

Elkerüli a községet

A 4-es számú főközlekedési út korszerűsítésével eljutottak a püspökladányi szakaszhoz. Megszüntetik a sok balesetet okozó halálkanyart is. Hatvanmillió forint költséggel új, 7,5 méter széles utat építenek, mely elkerüli a községet. A keresztező vasúti pályát felüljáró ível át.

PÉNTEK,
1970. JÚNIUS 19.

DELMAGYARORSZÁG 5